

4. Романюк І. А. Розвиток підприємництва та альтернативних видів діяльності сільського населення. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2014. № 1(9). С. 117-121.

5. Бабко Н. М., Микитась А. В., Науменко І. В. Механізм формування ідеї стратегічного маркетингу суб'єктів агробізнесу. *Вісник ХНТУСГ. Серія : Економічні науки*. 2019. Вип. 206. С. 298-305.

6. Маркетингові дослідження: навч. посіб. / Т. М. Квятко, О. В. Мандич, І. О. Севідова та ін. Харків : ХНТУСГ, 2020. 163 с.

Савків Уляна Степанівна,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ, Україна

Сидор Галина Вікторівна,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування,

Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»,
м. Кам'янець-Подільський, Україна

ЕТИЧНІ НОРМИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ БУХГАЛТЕРА В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Сучасна епоха глобалізації характеризується безперервним потоком інформаційних даних, що сприяють формуванню нових знань, ідей та інновацій. Інформаційна економіка – новий тип економічної системи, де продуктивність і конкурентоспроможність суб'єктів господарювання залежать від їхньої здатності генерувати, опрацьовувати та ефективно застосовувати інформацію. Протягом останніх років в Україні створені умови для формування та розвитку інформаційної економіки.

Цифровізація в нашій країні стала фактором економічного розвитку та сучасним трендом. Застосування цифрових технологій в обліково-аналітичних процесах зумовлює виклики, які пов'язані з опрацюванням великих баз даних, вибором і налаштуванням алгоритмів управління, оцінюванням ефективності системи [2]. Процес інтеграції цифрових технологій потребує комплексного підходу для забезпечення взаємодії всіх елементів у системі управління.

Переважно великі масиви фінансових даних опрацьовують бухгалтерські працівники, які відіграють важливу роль у суспільстві. Роботодавці, національні регуляторні та адміністративні органи, інвестори та кредиторів є користувачами економічної інформації, яку вони отримують від бухгалтерів. Професійний підхід і поведінка бухгалтерів у процесі надання послуг суттєво впливає на економічний добробут країни, що посилює рівень відповідальності бухгалтера. Професійні бухгалтери зможуть зберегти цей привілейований статус лише за умови надання якісних суспільних послуг, що буде підтримуватись суспільною довірою. Таким чином, представники бухгалтерської професії найбільше зацікавлені в якості своєї роботи, зокрема дотриманні етичних вимог. У зв'язку з цим встановлені загальні вимоги та правила, які обов'язкові для всіх бухгалтерів. Саме тому одне із важливих питань сьогодення в сучасній системі управлінської діяльності – професійна етика.

Професійна етика – це норми, що визначають професійну поведінку в публічній сфері та відповідають чинному законодавству, відомчим нормативним актам, а також забезпечують формування належного рівня професійних знань, взаємовідносини в колективі та моральну відповідальність за виконання професійних обов'язків.

Організації, що об'єднують професійних бухгалтерів, відіграють важливу роль у розробці та поширенні стандартів бухгалтерської етики. Дотримання їх – це обов'язок усіх бухгалтерів, керівників та працівників компаній. Незалежно від рівня кар'єри бухгалтери мають відповідати технічним вимогам професії та постійно вдосконалювати свої навички й компетенції.

У сучасному професійному середовищі обговорюються перспективи розвитку бухгалтерської професії, ведуться дискусії щодо причин зниження попиту на результати діяльності професії бухгалтера. Зазначають, що часто це зумовлено стрімким розвитком цифрової економіки та пов'язаною з цим «оцифровкою» бухгалтерського обліку.

Розвиток цифрової економіки – це не єдина причина формування суспільних коментарів щодо можливості відмови від професії бухгалтера. Важливу роль у цьому процесі відіграє зниження довіри користувачів до даних фінансової звітності.

Питання недотримання бухгалтерами принципів професійної етики загалом є проблемою, яка породжує недовіру користувачів фінансової звітності до професії, що не сприяє створенню інвестиційно привабливого іміджу нашої країни та вітчизняних суб'єктів господарювання на зовнішніх ринках.

Отже, довіра – це умова існування професії. Сучасний етап розвитку професійної діяльності бухгалтерів характеризується «кризою довіри» до професії, яка переважно пов'язана з порушенням етичних стандартів та нехтуванням професійними цінностями. Економічний розвиток бізнесу неможливий без забезпечення користувачів достовірними даними про фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання, а отже без досвідчених кадрів, здатних формувати професійні судження в умовах невизначеності.

Для вирішення вказаної проблеми професійні організації повинні прагнути відновити довіру до професії загалом та акцентувати увагу користувачів на тому, що чесне й об'єктивне виконання бухгалтерами своїх обов'язків гарантує достовірність наданих даних.

Основні критерії, які працедавці висувають до професійної майстерності облікового працівника, такі:

- володіння спеціальними технічними знаннями та компетентностями у сфері бухгалтерського обліку;

- швидка адаптація бухгалтерів до змін інформаційних технологій та стандартів обліку;

- готовність до безперервного навчання протягом професійної діяльності;

- навички комунікації, інтелектуальна допитливість, критичне мислення та інші соціальні навички.

Можна висловити припущення, що в недалекому майбутньому бухгалтери будуть обґрунтовувати бізнес-рішення, прогнозувати податкові наслідки та їхній вплив на результати діяльності й фінансовий стан організацій тощо. Бухгалтери, як і багато інших спеціалістів, працюють у рамках національного законодавства, яке часто змінюється і потребує постійної уваги в процесі застосування, а неухважність з боку професійного бухгалтера може завдати шкоди його діловій репутації. З огляду на це бухгалтери мають ретельно оцінювати потенційні наслідки прийняття професійних та управлінських рішень й усвідомлювати необхідність дотримання етичних стандартів у спілкуванні з особами, залученими до процесу прийняття рішень [1].

На міжнародному рівні загально визнаний Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів вперше опублікований у 1996 р. Відтоді до нього неодноразово вносилися поправки з метою посилення вимог до незалежності відповідно до змін у світовій економіці та розвитку бухгалтерської професії. Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів встановлює етичні вимоги та правила для використання професійними бухгалтерами в усьому світі. Кодекс встановлює мінімальні етичні стандарти, яких потрібно дотримуватися у професійній діяльності.

Бухгалтери відповідальні за дотримання етичних стандартів у своїй професійній діяльності як перед клієнтами, так і перед суспільством загалом, незалежно від того, в якій сфері бухгалтерського обліку вони працюють. Етична позиція працівників бухгалтерської служби компанії так само важлива, як і їхній професіоналізм [1].

Етичні норми в професії бухгалтера необхідні для того, щоб створити алгоритм дій, уникаючи помилок у складних і конфліктних ситуаціях, пов'язаних з роботою. Вони також здатні забезпечувати професійний статус і престиж.

Таким чином, дотримання етичних принципів у діяльності професійних бухгалтерів підвищує рівень довіри всіх зацікавлених сторін до наданої інформації та сприяє формуванню позитивного іміджу професії, розкриває реальний стан справ в організації, дає змогу приймати обґрунтовані бізнес-рішення та підвищує довгострокову конкурентоспроможність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Романченко Ю. О., Єрмолаєва М. В. Етичні аспекти професійної діяльності бухгалтера. *Економічний форум*. 2019. № 4. С. 237–241.

2. Сидор Г. В., Савків У. С., Тимків А. О. Цифровізація – сучасний вектор розвитку економіки в Україні. *Сталий розвиток економіки, суспільства та підприємництва* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 27–28 квіт. 2023 р. Івано-Франківськ, 2023. С. 29–31.

3. Сидор Г. В., Савків У. С. Професійна етика бухгалтера в умовах цифрової економіки. *Економіка, менеджмент і бізнес-адміністрування в системі транскордонного співробітництва* : матер. І Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 23 черв. 2023 р. Черкаси, 2023. С. 115–118.

4. Сидор Г. В., Савків У. С. Взаємозв'язок якості фінансової звітності та професійної етики бухгалтера. *Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності* : матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 10–11 трав. 2023 р. Запоріжжя, 2023. С. 333–337.